

PRÍLOHY

Príloha č. 1 – Dotazník

Milí žiaci,

nemusíte sa báť, že tento dotazník bude známkovany. Iba pravdivo napíšte, aká je teraz vaša trieda a akí sú vaši spolužiaci. Každú vetu v dotazníku si dobre prečítajte. Na každú otázku odpovedajte iba jednou odpoveďou, ktorú zakrúžkujete. Ak sa pomýlite a chcete odpoveď zmeniť, preškrtnite ju a zakrúžkujte tú, čo platí. Odpovedajte na každú otázku.

Ďakujem.

1. Rád chodíš do školy ?

- a) áno
- b) nie
- c) niekedy áno, niekedy nie

2. Prečo máš rád svoju triedu?

- a) v triede mám veľa priateľov
- b) mám dobrú pani učiteľku
- c) v triede sa cítim bezpečne
- d) iné:

3. Čo sa ti nepáči vo vašej triede?

- a) každý nie je mojím kamarátom
- b) spolužiaci sa často medzi sebou bijú
- c) spolužiaci sú lakomí
- d) v triede sa bojím
- e) iné:

4. Máš v triede kamaráta ?

- a) áno
- b) nie

5. Akí sú tvoji spolužiaci?

- a) priateľskí
- b) nepriateľskí
- c) iné:

6. Chcel by si ísť do inej triedy ?

- a) áno. Prečo?
- b) nie. Prečo?

7. Vysmieva sa v triede niekto ostatným deťom ?

a) áno. Prečo?

b) nie. Prečo?

8. Je v triede niekto, kto ti v núdzi pomôže ?

a) áno

b) nie

9. Ako si v triede pomáhate?

10. Čo by si chcel vo vašej triede? (voľný opis)

11. Ako by si sa cítil, keby si mal v triede černocho?

a) príjemne. Prečo?

b) nepríjemne. Prečo?

12. Chcel by si sedieť s takým spolužiakom v jednej lavici?

a) áno. Prečo?

b) nie. Prečo?

13. Predstav si, že tvoj spolužiak pochádza z Afriky a prinesie ti jedlo, ktoré na pohľad nevyzerá dobre. Ochutnáš ho?

a) áno. Prečo?

b) nie. Prečo?

14. Chcel by si si dopisovať s niekým zo zahraničia?

a) áno. Prečo?

b) nie. Prečo?

15. S kým by si chcel byť kamarátom?

a) čínan

b) róm

c) indián

d) černoch

Prečo?

Príloha č. 2

Uvádzame aktivity, ktoré sme vykonávali na stretnutiach počas obdobia december 2011 až marec 2012.

1. stretnutie

Názov aktivity: Výskumníci

Cieľ: Cieľom je aby žiaci vnímali osobné a skupinové predsudky k ostatným ľuďom a minoritám. Uvedomiť si ako prvý dojem alebo negatívna skúsenosť poznamená ich budúce konanie.

Pomôcky: obrázky detí, písacie potreby

Čas: 30 minút

Postup: Učiteľ motivuje žiakov úlohou, v rámci ktorej majú zistiť poznatky o deťoch rôznych národností. Každá skupina dostane iný obrázok. Ten je jediným zdrojom informácií. Žiakov rozdelí na tri skupiny. Dbá na to, aby boli skupiny od seba dostatočne vzdialené. Počas práce nesmú žiaci odhaliť, že pracujú s jedným obrázkom. Na vyriešenie každej úlohy majú výskumníci časový limit. Po zaznení signálu sa nesmú k ukončenej úlohe vrátiť.

Otázky, na ktoré žiaci odpovedajú.

Zistite s zapíšte, s čím sa deti na obrázku najčastejšie hrajú, aké hračky sa im najviac páčia.

Zistite s zapíšte, ako deti na obrázku trávia voľný čas.

Zistite s zapíšte, ako asi vyzerajú rodičia týchto detí a kde pracujú.

Zistite s zapíšte, ako sa asi deti učia.

Výsledky budú prezentované ústne. Učiteľ rozdelí tabuľu na tri časti a na každú napíše jednu národnosť detí, s ktorou žiaci pracovali (deti z indickej, mexickej a rómskej rodiny). heslovite zaznamenáva zistenia jednotlivých výskumných tímov do príslušnej kolónky. Keď všetky skupiny odprezentujú odpovede na otázky, učiteľ ich vyzve, aby charakterizovali národnosti a posúdili, čo mali deti na fotografiách spoločné, a naopak, v čom sa odlišovali. Rozdielom venuje zvýšenú pozornosť. Až na záver žiaci zisťujú, že obrázky s ktorými pracovali sú rovnaké.

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa.

Prečo ste pripísali tejto skupine detí iné vlastnosti?

Čo vás ovplyvnilo?

Máte osobné skúsenosti, na základe ktorých ste sformulovali vaše názory?

Môžeme na základe jednej skúsenosti hádzať všetkých do jedného vreca?

2. stretnutie

Názov aktivity: Prvý dojem

Ciel': Poukázat' na to, že deti na celom svete majú veľa spoločného. Uvedomiť si, ako sa ľudia líšia v prvých dojmoch, ktoré si utvárajú o iných. Chápať mechanizmus, ako naše predchádzajúce skúsenosti, predsudky, stereotypy ovplyvňujú prvé dojmy.

Pomôcky: Vyberte z časopisu fotografie ľudí, ktorí majú dobrú vizáž, zaujímavú, nápadnú tvár. Vystrihnite ich a nalepte na záhlavie čistých papierov tak, aby na papieri zostalo dostatok voľného miesta. Pripravte toľko fotografií, koľko je predpokladaný počet účastníkov.

Čas: 30 minút

Postup: Učiteľ požiada žiakov, aby si sadli do kruhu, rozdá všetkým po jednom pripravenom liste. Vyzve žiakov, aby na dolnom okraji papiera napísali ich prvý dojem o osobe na fotografii. Nech každý prehne dolný okraj papiera tak, aby nebolo vidieť, čo napísal, a predá svoj list susedovi po pravej ruke. Celý postup opakujú tak dlho, dokiaľ papiere neobehnú celý kruh. Vyzve žiakov, nech rozvinú papiere a prečítajú si, aké boli prvé dojmy ostatných.

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa.

Ako ste sa cítili, keď ste boli nútení rýchlo vyjadrovať svoje prvé dojmy?

Čo vás najviac prekvapilo? Líšili sa prvé dojmy vašich spolužiakov?

Na čom bol najčastejšie založený váš prvý dojem?

Čo bolo pre vás pri utváraní prvého dojmu rozhodujúce?

Ktorá tvár na vás urobila najlepší dojem a prečo? Ktorá najhorší?

Existujú nejaké vonkajšie charakteristiky, ktoré vás vždy ovplyvnia pri utváraní prvého dojmu?

Naučili ste sa tiež niečo o sebe? Čo si z tejto aktivity odnášate?

3. stretnutie

Názov aktivity: Zvyšný ide von

Ciel': Prekonávanie predsudkov a uvedomovanie si následkov diskriminácie, vzbudiť empatiu voči skúsenostiam z pocitu sociálneho vylúčenia.

Pomôcky: farebné nálepky na čelá hráčov

Čas: 10 minút

Postup: Učiteľ nalepí nálepku na čelo každého hráča bez toho, aby vedel akej je farby. Vyzve hráčov, aby sa dali do skupín podľa farby. Nikto nemôže hovoriť, využívajú iba neverbálnu komunikáciu.

Reflexia: Učiteľ pomôže skupine vyjadriť pocity k tomu, ako reagovali počas hry, čo sa naučili. Ako sa cítili pri prvom stretnutí s niekým, kto mal rovnakú farbu?

Ako sa cítil ten so zvyšnou farbou?

Pomáhali si navzájom sa nájsť?

Kto sú v našej spoločnosti tí "zvyšní"?

4. stretnutie

Názov aktivity: Plagát proti rasizmu

Cieľ: Viesť žiakov k tolerancii a empatie. Schopnosť prekonať egocentrický pohľad na svet.

Pomôcky: farbičky, baliaci papier, obrázok zemegule, písacie potreby

Čas: 40 minút

Postup: Spoločnou úlohou bude spojiť sa proti rasizmu našou spoločnou aktivitou. Žiaci si obkreslia svoju ruku na papier a vyfarbia ju rôznymi farbami. Ruku považujeme za farebný svet. Vymalované ruky prilepíme po obvode kružnice. Do stredu nalepíme zemeguľu, tak aby sa okolo nej dalo písať. Žiaci tam vyjadria svoj názor na rasizmus. Takto sa vytvorí zaujímavý plagát.

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa.

Čo sa ti na aktivite páčilo?

Čím bola pre teba zaujímavá?

5. stretnutie

Názov aktivity: Vážim si ťa!

Cieľ: Učiť sa prijímať vzájomné odlišnosti, rozvíjať toleranciu.

Pomôcky: baliaci papier, farbičky, nožnice

Čas: 30 minút

Postup: Aktivitu začne učiteľ slovami: Určite sa vám stalo, že vás niekto kritizoval či neprijal, a to bez toho, aby vás bližšie poznal. Je ľahké niekoho kritizovať a zosmiešňovať. Je však oveľa múdrejšie a lepšie sústrediť sa na pozitívne stránky druhého či jeho konanie.

Preto si teraz budeme všimáť všetko dobré a pekné, čo každý z nás do našej triedy prináša. Žiaci utvoria dvojice. Vzájomne si obkreslia hrubé obrisy svojej postavy na pripravené papiere. Nakreslené postavy vystrihnú a spolu ich vyfarbia tak, aby sa dalo spoznať o koho ide. Potom učiteľ vyzve žiaka, ktorý sa chce o sebe dozvedieť, čo dobré si o ňom myslia jeho spolužiaci. Všetci žiaci potom napíšu na papier všetko pekné, čo si o tomto spolužiakovi myslia. Druhý z dvojice zápisy prečíta a upevní ich na vystrihnutú postavu.

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa.

Čím bola pre vás táto aktivita zaujímavá?

Ako sa cíti dobrovoľník, ktorý bol prvý?

Bolo náročné nájsť pozitíva a prijať odlišnosti vybraného spolužiaka? V čom a prečo?

Ako sa cítite vy ostatní?

6. stretnutie

Názov aktivity: Kto býva v domčeku?

Cieľ: Rozvíjať u žiakov schopnosť empaticky cítiť a myslieť.

Pomôcky: rozprávka Domček, domček kto v tebe býva?, kartičky s rolami (myška, žabka, zajko, líška, vlk, medveď), maketa emblému, farbičky

Čas: 45 minút

Postup: Učiteľ prečíta žiakom rozprávku Domček, domček kto v tebe býva?

Rozprávka: Domček, domček kto v tebe býva?

Kde bolo, tam bolo, bol raz jeden domček. Stál celkom sám v hustom lese. Nikto v ňom nebýval. Jedného dňa uvidela domček myška a spýtala sa: „ Domček, domček kto v tebe býva?“ Nikto však neodpovedal. Myška vošla do domčeka a zostala v ňom bývať. Po čase zbadala domček žabka. Prišla k domčeku a pýta sa: „ Domček, domček kto v tebe býva?“ „Ja“, odpovedala myška. Žabka vošla do domčeku a bývali v ňom spoločne. Onedlho prihopkal k domčeku zajačik: „ Domček, domček kto v tebe býva?“ opýtal sa zajko. „My“ povedali myška so žabkou. „A ty si kto?“ „Ja som zajačik. Môžem tu s vami bývať?“ „Môžeš.“ Zajko vošiel do domčeka a už v ňom bývali traja. Prišla k domčeku líška a opýtala sa: „ Domček, domček kto v tebe býva?“ „My“ povedali myška , žabka a zajačik. „A ty si kto?“ „Ja som líštička. Môžem tu s vami bývať?“ „Môžeš.“ Líška vošla do domčeka a už v ňom bývali štyria. Išiel okolo vlk a pýta sa: „ Domček, domček kto v tebe býva?“ „My“ povedali myška , žabka, zajačik a líška. „A ty si kto?“ „Ja som vlk. Môžem bývať s vami?“ „Môžeš.“ Odpovedali zvieratká. Vlk vošiel do domčeka a už tam bývali piati. Išiel okolo domčeka medveď a pýta sa: „ Domček, domček kto v tebe býva?“ „My“

odpovedali zvieratká. „Môžem tu s vami bývať?“ opýtal sa medveď. „Si príliš veľký, do domčeka sa nezmestíš, ale keď chceš, môžeš bývať na streche“, povedali zvieratká. Medveď sa vyškriabal na strechu a BUM! Prepadol sa do domčeka. Ale našťastie myška, žabka, zajačik, líštička a vlk stihli utiecť. Rozhodli sa, že všetci spoločne postaví nový domček, ktorý bude lepší ako ten prvý.

Po prečítaní rozprávky kladie žiakom otázky a vedie ich k prezentovaniu vlastných postrehov a interpretácií:

Aký veľký bol podľa teba domček?

Ako zvieratká zvládli spoločné bývanie?

Prečo myslíš, že zvieratká vedeli nájsť pre každého miesto, iba pre medveďa nie?

O čom myslíš, že je tento príbeh a prečo?

Stalo sa ti niekedy, že ťa vylúčili z aktivity, na ktorej si sa chcel podieľať? Ako si sa cítil?

Prečo sú ľudia niekedy vylúčení z aktivity? Ako reagujú?

Učiteľ rozdelí žiakov do šesťčlenných skupín a rozdá kartičky s napísanými rolami. Úlohou žiakov je sa dohodnúť na rozdelení rolí. Každý sa vžije do postavy konkrétneho zvieratka. Každéj skupine poskytneme štvorcový papier. Úlohou žiakov je dohodnúť sa v skupine na prerozdelení domčeka pre všetky zvieratká. Bude mať každý samostatnú izbu? Aká bude veľká? Koľko priestoru je spravodlivé vyčleniť pre každé zvieratko? Budú mať spoločné miestnosti? Žiaci v skupinách vymyslia názov domčeka, dohodnú sa na farbách svojho emblému a podľa dohody maketu. Žiaci zavedú šesť pravidiel spoluzitia v domčeku. Vpíšu ich do emblému. Nakoniec všetky skupiny prezentujú svoje návrhy.

Reflexia: Fáza uvažovania:

Keď je niekto opustený, čo môžu pre neho ostatní urobiť?

Čo je potrebné urobiť, keď uvidíš, že niekoho bezdôvodne vylúčili z hry?

Ako sa musíme správať, aby sme neboli z hry vylúčení?

7. stretnutie

Názov aktivity: „ Barloti a Bagori “

Cieľ: Pochopiť vznik predsudkov a eliminovať ich.

Pomôcky: farbičky, príbeh „ Barloti a Bagori “

Čas: 45 minút

Postup: Učiteľ prečíta príbeh.

Barloti žijú v krajine zvanej Barlotia. Táto krajina sa nachádza na druhom konci sveta a rozprestiera sa medzi dvoma ostrovmi Zeter a Trebonia. Ľudia z Barlotie sú úžasní. Deti sa

bijú len málokedy a dospelí pracujú v pokoji a bez hádok. Hlavným jedlom je ryža, avšak taniere v Barlotii nikdy nezostávajú prázdne. Počasie v Barlotii je po celý rok rovnaké: mierny vánok a vždy teplo a slnečno.

Bagori pochádzajú z krajiny zvanej Bagoria. Nachádza sa tiež na druhom konci sveta a rozprestiera sa medzi ostrovmi Bilbo a Trebin. Ľudia z Bagorie sú veľmi nepríjemní. Deti na seba vždy kričia a dospelí často jeden druhého udrú. Pri práci sú nedôslední, nič nedotiahnu do konca, pretože namiesto roboty vždy spia alebo sa hádajú. Dni v Bagorii sú veľmi chladné, veterné a daždivé.

Po prečítaní textu žiaci nakreslia fiktívneho obyvateľa z každej krajiny vychádzajúc z popisu v príbehu a rozvineme diskusiu. Žiaci nakreslia Barlotiu a Bagoriu ako mapu dvoch susediacich krajín, pričom využijú v nej poznatky z textu. Aktivita nám pomôže pochopiť vznik predsudku. Diskutovať môžeme i o téme – Ako sa prejavuje predsudok voči určitej skupine ľudí vo vašich kresbách a názoroch?

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa.

Akí ľudia sú podľa vás Bagorovia, sú všetci takí?

Akí ľudia sú podľa vás Barloti, sú všetci takí?

Prečo si obyvateľa danej krajiny nakreslil týmto spôsobom?

Prečo si mapu nakreslil týmto spôsobom?

Podľa čoho si usúdil, že sú všetci Barloti nepríjemní a všetci Bagori dobrí, príjemní ľudia?

Ako a čím by sa líšili opisy skupín, keby každá spracovala svoj vlastný portrét?

8. stretnutie

Názov aktivity: Chlapec s dvoma očami

Cieľ: Podporiť pozitívne vnímanie rozdielov medzi deťmi.

Pomôcky: príbeh Chlapec s dvoma očami

Čas: 20 minút

Postup: Učiteľ žiakom prečíta príbeh Chlapec s dvoma očami. Potom so žiakmi vedie rozhovor. Otázky: Aké je to byť iným? Aké to bolo, mať dve oči na planéte jednookých? Bol by si odlišný od ostatných, keby si žil inde na Zemi? Prečo? Aké sú rozdiely medzi ľuďmi vo farbe, v jazyku, v ich schopnostiach? Chcete sa ešte k tomu vyjadriť?

Príbeh: Chlapec s dvoma očami

Ďaleko vo vesmíre je planéta presne ako naša Zem. Ľudia tam žijú, sú presne ako my, až na jednu vec, a to, každý človek má iba jedno oko. Toto oko je však špeciálne. Ľudia ním vidia v tme aj na veľkú vzdialenosť, dokonca vidia aj cez steny. Ženy z tejto planéty majú

deti presne také ako my. Jedného dňa sa však stala zvláštna vec. Narodil sa chlapec s dvoma očami. Jeho otec a mama boli z toho celý nesvoji. Chlapec bol šťastné dieťa, mal milujúcich a starostlivých rodičov. Lenže jeho rodičia si nemohli naplno vychutnávať chvíle radosti z jeho prítomnosti, pretože strach so synovho neobvyklého vzhľadu ich veľmi znepokojoval. Rozhodli sa syna zobrať k lekárovi, aby ten povedal, čo ich synovi je. Ale žiaden lekár im nevedel pomôcť, všetci iba bezbranne krútili hlavou, nedá sa s tým nič robiť. Ako chlapec rástol, mal viac a viac problémov. Nevidel v tme, musel nosiť so sebou baterku. Keď začal chodiť do školy, nebol schopný čítať tak dobre, ako ostatní žiaci, učitelia sa mu museli viac venovať. Nevidel na veľké vzdialenosti, preto nosil so sebou ďalekohľad, aby videl planéty ako všetci ostatní. Pre tieto odlišnosti sa cítil osamelý a hovoril si: „Keď ostatní vidia veci, ktoré ja nevidím, tak ja musím vidieť niečo, čo nevidia oni.“ jedného dňa zistil, čo vidí iba on. Zistil, že na planéte všetci vidia iba čierne alebo biele. Keď opísal rodičom, ako vidí svet on, boli ohromení. Porozprával rodičom, ako vidí veci okolo seba a používal pri tom slová, ktoré predtým nikdy nepočuli (červená, žltá, modrá..). Porozprával o zelených stromoch, ružových kvetoch. Každý bol zvedavý, ako vidí chlapec svet okolo nich. A tak chlapec rozprával o hlbokom modrom mori, o vlnách s bielymi hrebienkami. Deti počúvali jeho rozprávanie o dračej koži, o ohnivom dychu. Jedného dňa sa chlapec zamiloval do dievčiny. Jej neprekážalo, že má dve oči a je iný. Ani jemu to neprekážalo, dokonca sa stal slávny vďaka svojim schopnostiam. Ľudia z celej planéty ho prichádzali počúvať. Po rokoch sa mu narodil syn, ten však bol taký istý ako ostatní ľudia na planéte. Bol jednooký.

9. stretnutie

Názov aktivity: Zrkadlo

Cieľ: Jej cieľom je podporovať akceptovanie odlišností, pochopiť, že hoci sme rozdielni, máme veľa spoločného a každý z nás môže niečím prispieť

Pomôcky: Pracovný list s obrázkom zrkadla, škatuľku so zrkadlom

Čas: 45 minút

Postup: Žiaci si sadnú do kruhu a postupne si podávajú zrkadlo s rúčkou. Alebo keď chceme aktivitu ozvláštniť, môžu si podávať „škatuľku s tajomstvom“ s upozornením, že v nej nájdu niečo cenné. Škatuľka je vystlaná látkou alebo pekným papierom a je v nej nalepené zrkadlo. Po zložení vrchnáka, detividia svoju tvár. Diskutujte o tom, že v zrkadle sa odráža náš jedinečný vzhľad, máme odlišné vlasy, pokožku, úsmevy. V zrkadle

však nevidno naše myšlienky a to, čo cítíme, ani aké máme vlastnosti, hoci je to veľmi dôležité. Do pracovného listu – zrkadla si žiaci zapíšu svoje vlastnosti a porozprávajú sa v menších skupinách. Otázky vhodné do diskusie: Aké rozdielne a zhodné vlastnosti ste si všimli vo svojich zrkadlách? Čo ťa prekvapilo? Ktoré svoje vlastnosti by si chcel(a) zlepšiť?

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa.

Aký pocit ste mali pri tvorbe svojho zrkadla?

Čo ste cítili, keď ste hovorili o svojom zrkadle? Počúvali ostatní, čo ste hovorili? Vy ste dokázali počúvať druhých?

10. stretnutie

Názov aktivity: Rodinný výlet

Cieľ: Cieľom aktivity je naučiť sa robiť odhady a stanovovať priority, precvičovať rozhodovanie a zlepšiť prijímanie individuálnych odlišností.

Pomôcky: pracovný list „Rodinný kempingový výlet“

Čas: 30 minút

Postup: Žiaci pracujú v skupinách, každý člen skupiny má k dispozícii pracovný list „Rodinný kempingový výlet“. Povedzte im, že ich rodiny pozvali na výlet k moru. V každej výprave bude asi 20 ľudí, čo je približne päť rodín a skúsený sprievodca. Môžu si vziať so sebou len jeden batoh. Budú preč dlhší čas. Úlohou žiakov je urobiť si na pracovný list zoznam desiatich obľúbených vecí. Potom ukážu svoj zoznam spolužiakom v skupine a porozprávajú sa o ňom. Požiadajte ich, aby 3 najdôležitejšie veci označili krížikom. Znovu nasleduje prezentácia zoznamov v skupine. Zároveň vysvetlia, prečo sú pre nich tieto veci dôležité.

Reflexia: Žiaci uvažujú a odpovedajú na otázky učiteľa.

Aký ste mali pocit, keď ste si vyberali priority?

Rozmýšľali ste o veciach len pre seba alebo aj pre iných členov rodiny?

Aké to je pre vás vyberať si priority? Už ste sa niekedy niečoho vzdali? Čo to bolo?

11. stretnutie

Názov aktivity: Sme rovnakí?

Cieľ: Vysvetliť žiakom, že stereotyp je presvedčenie, že všetci členovia určitej skupiny majú rovnaké vlastnosti a všetci sú rovnakí.

Pomôcky: písacie potreby

Čas: 30 minút

Postup: Žiaci píše na papier odpovede na otázku Aká je vaša stereotypná predstava o:

- bezdomovcovi,
- rockovej hviezde,
- žiakovi, ktorý sa učí na samé jednotky,
- učiteľovi matematiky,
- Rómovi,
- starom človeku.

Odpovede žiaci postupne čítajú a nahlas komentujú. Odpovede žiaci podrobne analyzujú. Učiteľ zisťuje, či všetci žiaci v triede majú rovnakú stereotypnú predstavu. Ak nie, prečo? Ak áno, prečo?

Príklady otázok do diskusie:

Čo ovplyvnilo vašu predstavu o istej skupine ľudí, napr. o Rómoch, Maďaroch, skínoch a pod.?

Je táto predstava ovplyvnená názorom rodičov, kamarátov, prostredia a skupiny, v ktorej sa pohybujete?

Ako možno zabrániť vzniku nesprávnych stereotypov a predstáv o ľuďoch a skupinách ľudí?

12. stretnutie

Názov aktivity: Pexeso

Cieľ: Rozvoj pamäte, pozornosti, rozvoj poznávacích schopností, upevňovanie vedomostí.

Pomôcky: obrázkové pexeso

Čas: 15 minút

Postup: Táto hra je vhodná ako relaxácia na hodine. Pri hre je možné využiť niekoľko sád kariet pexeso. Je vhodné mať pripravené pexeso aspoň pre každú štvoricu žiakov, no najideálnejšie je hrať to vo dvojiciach. Deti sú totiž pri hre tichšie a pozornejšie. Hra sa hrá podobne ako klasické pexeso, len s tým rozdielom, že polovica obrázkov je zameraná na mamičky rôznych rás a druhá polovica pexesa sú ich deti. Úlohou žiakov je spojiť mamičky a deti rovnakej rasy.

13. stretnutie

Názov aktivity: Babylonská veža

Ciel': Pomôcť žiakom pochopiť, aké problémy vznikajú pri škatuľkovaní ľudí.

Pomôcky: lepiaca páska, kartičky alebo malé kúsky papiera (každý z triedy musí mať kartičku alebo papierik). Na kartičky napíšte jednu z týchto viet: Usmej sa na mňa! Zamrač sa na mňa! Urob grimasu a povedz mi, že nič neviem! Počúvaj všetko, čo poviem! Opakuj všetko po mne! Hovor stále o niečo inom! Nepočúvaj nič z toho, čo poviem! Rozprávaj sa so mnou ako so šesťročným!

Čas: 45 min

Postup: Každému žiakovi dajte jednu kartičku s nápisom a povedzte mu, aby ju nikomu neukazoval. Každý žiak prilepí svojmu susedovi kartičku na chrbát tak, aby ju dotyčný určite nevidel. Rozdeľte triedu do skupín po 4 – 6 žiakov a povedzte im, že budú mať za úlohu v skupinke vytvoriť a ukázať „pohybujúce sa súsošie“. Témou súsošia má byť čo najlepšie znázornenie situácie, ako deti pomáhajú rodičom upratovať byt atď. Na prípravu súsošia majú 15 minút. Žiaci v každej skupine musia pri tvorení sochy spolupracovať. Každý žiak sa musí správať ku každému z ostatných podľa toho, čo má žiak napísané na kartičke na chrbte. Asi po 15 minútach povedzte žiakom, aby sa posadili na svoje miesta. Každá skupina potom postupne predvedie ostatným svoje pohybujúce sa súsošie. Žiaci majú neustále na chrbtoch svoje kartičky a nevedia, čo je na nich napísané. Každý sa musí správať aj naďalej podľa toho, čo má spolužiak napísané na chrbte.

Reflexia: Na záver so žiakmi diskutujte:

Aký to bol pocit, keď s vami zaobchádzali určitým spôsobom?

Bola by vaša skupina výkonnejšia, keby ste nemali označenie na chrbtoch? Prečo áno a prečo nie?

Dávajú ľudia „nálepky“ aj v živote? Označujú deti a dospelí ostatných ako dobrých, zlých, panovačných, milých alebo príjemných bez toho, že by ich dobre poznali?

Čo je zlé na označovaní (škatuľkovaní) ľudí?

Máte nejakú osobnú skúsenosť s tým, že vás niekto nejakým spôsobom, ktorý sa vám nepáčil, zaškatuľkoval? Akú?

14. stretnutie

Názov aktivity: Kto som?

Ciel': Uvedomiť si odlišnosti v spoločenskom postavení.

Pomôcky: kartičky s rôznymi rozprávkovými postavami

Čas: 30 minút

Postup: Žiakom učiteľ pripne na chrbty kartičky s rôznymi rozprávkovými postavami:

PRINCEZNÁ, PRINC, JEŽIBABA, DRAK, KRÁĽ, VÍLA, ŠKRIATOK, GAŠPARKO, KÚZELNÍK, HLÚPY JANO, JANKO HRAŠKO, TRI PRASIATKA, VODNÍK. Žiaci chodia po triede a podľa toho, akú postavu kto predstavuje, sa ostatní k nemu správajú. Po určitom čase učiteľ hru preruší a žiaci vyjadrujú svoje pocity.

Reflexia: Na záver so žiakmi diskutujte:

Ako si sa cítil v pozícii hlúpeho Jana, princeznej, ježibaby...?

Ako sa asi cítia spolužiaci, ktorých podceňujete?

Ako sa väčšinou správajú?

Všimli ste si podobné správanie aj u dospelých? Malo by to tak byť?

15. stretnutie

Názov aktivity: Ľudia okolo nás

Cieľ: Poznať rozdiely medzi rasami. Zistiť, že napriek rozdielom sú všetci ľudia rovnakí.

Pomôcky: hárk s charakteristickými vlastnosťami troch národov žijúcich v blízkom okolí (Slováci, Maďari, Rómovia)

Čas: 20 minút

Postup: Učiteľ rozdelí žiakov na tri skupiny. Každá skupina bude pracovať s jednou národnostnou menšinou (Slováci, Maďari, Rómovia). Dostane na hárk papiera 15 charakteristických čŕt, po 5 z troch kultúr. Úlohou skupiny je vybrať tých 5 znakov, ktoré patria k určenej kultúre. Podľa časového limitu je možné každou zo skupín doplniť zoznam o svoje vlastné postrehy, poznatky, informácie zo života kultúr. Každá skupina prezentuje svoju prácu pred celou triedou.

Reflexia: V spoločnej diskusii žiaci porovnávajú a vysvetľujú znaky jednotlivých kultúr. Uvedomujú si rozdiely a zároveň hľadajú spoločné znaky.

16. stretnutie

Názov aktivity: Vianočné pozdravy

Cieľ: Poznať názov Štedrého večera v miestnom nárečí a v jazykoch niektorých národnostných menšín (žijúcich v blízkom okolí). Zhotoviť vianočné pozdravy.

Pomôcky: farbičky, výkresy, farebné papiere, lepidlo, kartičky s názvom Štedrého večera

Čas: 45 minút

Postup: Učiteľ rozdelí žiakov do 4-6-členných skupín. Každá skupina si vytiahne jednu kartičku s názvom Štedrého večera a pokúsi sa nájsť kartičku s pozdravom, ktorý k danej kartičke patrí : Karačoni– Šukar karačoňakre d'ivesa – Pekné vianočné dni – rómsky

Ščešřivu i radostnu viliju – Šřastný a radostný Štedrý večer – řariřsky

Kellemes Karácsonyi Unnepekét – Přijemné a slávnostné Vianoce – mařarsky

Fröhliche Weihnachten – Veselé Vianoce – nemecky

Bogatoj Karačún – Bohaté Vianoce – ukrajinsky.

Po nájdení správnej dvojice kartičiek skupiny tvoria vianočné pozdravy pre národnostnú skupinu, ktorú si vytiahli. Každá zo skupín prezentuje svoj vianočný pozdrav.

Reflexia: Nasleduje diskusia:

Bolo pre vás ťažké nájsť správnu dvojicu kartičiek?

Ako sa vám páčil pozdrav, ktorý ste si vytiahli? Je pre vás ťažké si ho zapamätať?

Pozná niekto z vás niektorý z pozdravov? Odkiaľ?

Ako vy doma prajete svojim blízkym veselé Vianoce?

Na túto aktivitu môžu nadviazať aktivity zamerané na vianočné jedlá, vianočné koledy, vianočné vinše, vianočné zvyky národnostných menšín blízkeho okolia školy.